

***Historiallinen Aikakauskirjan* 120-vuotista taivalta juhlistettiin 14.11.2023**

Historiallinen Aikakauskirja 120 vuotta juhlaseminaari kokosi Tieteiden talolle väkeä marraskuisena iltapäivänä. Juhlaseminaarin järjestivät Suomen Historiallinen Seura, Historian Ystävien Liitto ja Historiallisen Aikakauskirjan toimitus. Seminaari alkoi Historiallisen Aikakauskirjan hallituksen sekä Historian Ystävien Liiton puheenjohtajan Kari Salmen tervetulosanoilla. Tervetulosanojen jälkeen kuulumme Professori Petri Karosen juhlaesitelmä *Historiallinen Aikakauskirja* 120 vuotta, jossa hän loi katsauksen julkaisun historiaan. Karonen tarkasteli HAikin alkutaivalta osana silloista tiedejulkaisemisen kenttää sekä julkaisun kehitystä niin kirjoittajien kuin eri tekstityyppien kautta. Esitelmän lähteenä oli hyödynnetty HAikin historiasta julkaistuja artikkeleita sekä HAikin digisiirtohankkeen kuvailutietoja, joista oli kerätty dataa julkaistujen artikkeleiden, muiden tekstien sekä kirjoittajien määrystä.

Juhlaesitelmän jälkeen oli vuorossa päätoimittajien paneeli, johon osallistuivat julkaisun nykyinen päätoimittaja Anu Lahtinen (päätoimittajana 2016–) sekä kaksi julkaisun entistä päätoimittajaa Pirjo Markkola (päätoimittajana 2006–2010) ja Marko Lamberg (päätoimittajana 2011–2015). He keskustelivat Tuomas Laine-Frigrenin johdolla HAikin toimittamisesta ja tiedejulkaisemisesta vuosien varrella. Paneelissa käytiin läpi esimerkiksi julkaisun vertaisarviointia, sen käytäntöjä ja vaiheita. Vertaisarviointi vakiintui 2000-luvun alkuvuosina *Historiallisessa Aikakauskirjassa*. Paneelissa kävi ilmi, että vertaisarvioinnin käytännöt ovat julkaisussa kehittyneet vuosien varrella ja alkuun lyhyet toimitukset annetut lausunnot ovat muuttuneet Journal.fi-sivuston kautta toimitettaviksi pitkiksi lausunnoiksi. Nykyisin vertaisarvioitujen artikkeleiden lisäksi julkaistaan vertaisarvioituja katsauksia, joissa nimensä mukaisesti luodaan merkittävän kattava ja analyttinen katsaus tietystä aihepiiriin tutkimustilanteeseen.

Päätoimittajapaneelissa keskusteltiin myös julkaisun linjasta. Yleisöstä kommentoitiin, että 2000-luvun alussa Historian Ystävien Liitto oli esittänyt toiveen saada populaarimpaa sisältöä ja linjaa HAikiin. Silloinen päätoimittaja oli kuitenkin halunnut pitää kiinni julkaisun tieteellisestä linjasta. Kommentoija muisteli myöhemmin olleensa tyytyväinen siihen, ettei julkaisun linjaa lähdetty muuttamaan. Suomessa ilmestyy populaareja historiaan keskittyviä julkaisuja, mutta edelleenkin suomenkieliset alan tiedejulkaisut ovat harvassa. *Historiallisella Aikakauskirjalla* on siis paikkansa kotimaisessa tiedejulkaisemisen kentässä.

Historiallinen Aikakauskirja ilmestyy nykyisin neljä kertaa vuodessa ja päätoimittajapaneelissa keskusteltiin myös julkaisuaikataulusta. Julkaisutahti on 2000-luvulla pysynyt säännöllisenä, ilman suurempia viivästyksiä. Myös lukijat ovat huomanneet tämän, sillä paneelissa muisteltiin lukijoilta tulleita kommentteja, joissa ihmeteltiin positiivisessa mielessä sitä, että kaikki vuosikerran numerot ovat ilmestyneet ennen vuodenvaihdetta.

Päätoimittajapaneelin jälkeen Anu Lahtinen ja toimitussihteeri sekä projektikoordinaattori Helena Laukkoski julkistivat *Historiallisen Aikakauskirjan* digisiirron vuosikerrat 2000–2020. Digisiirto oli aloitettu, kun Kansalliskirjasto ilmoitti ajavansa alas Elektra-palvelun, jossa HAikit olivat luettavissa numerosta 1/2001 alkaen. Palvelu lakkasi toimimasta vuoden 2022 lopussa, mutta nyt digisiirron myötä *Historiallisen Aikakauskirjan* numerot vuosilta 2000–2020 ovat avoimesti saatavilla Journal.fi-sivustolla. Jatkossa uudet numerot ilmestyvät Journal.fi-sivustolle vuoden viiveellä. Digisiirtohanke on ollut käynnissä vuoden 2021 alusta ja nyt sen ensimmäinen vaihe tulee päätökseensä. Työ kuitenkin jatkuu, sillä tavoitteena on saada myös 1900-luvun *Historialliset Aikakauskirjat* siirrettyä Journal.fi-sivustolle.¹

1. Lisätietoa HAikin digisiirtohankkeesta: Helena Laukkoski, Historiallisen Aikakauskirjan digisiirto. Tavoitteena 120 vuosikertaa avoimesti verkkoon. *Tietolinja* 1/2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023062865284>

Juhlaseminaarin loppuksi kuulumme Ylioppilaskunnan Soittajien puhallinkvartetin kauniin musiikkiesityksen. Tämän jälkeen seminaarin päätössanat tuli lausumaan Suomen Historiallisen Seuran edustaja ja Historiallisen Aikakauskirjan hallituksen jäsen Sari Katajala-Peltomaa. Juhlaseminaari tarjosi mielenkiintoisia näkökulmia HAikin 120-vuotiseen historiaan, jota on syytäkin juhlistaa. Kuten useissa puheenvuoroissa seminaarin aikana

■ Päätösmittajapaneelissa olivat esillä myös Historiallisen Aikakauskirjan toimituksen järjestämät tapahtumat. Kuva: Helena Laukkoski

kuulumme, historian tutkimukselle on tänä päivänä tarvetta ja suomenkielisellä historia-alan tiedejulkaisulla on paikkansa kotimaisessa tiedejulkaisemisen kentässä.

Helena Laukkoski
FM, väitöskirjatutkija
Jyväskylän yliopisto